

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมไทยมีสตรีจำนวนไม่น้อยที่ต้องเลือกอาชีพเป็นหญิงบริการทางเพศ ภาพพจน์ของหญิงบริการทางเพศ ถูกรังเกียจเหยียดหยามและได้รับการประณามจากสังคม แม้เวลาผ่านไปผ่านมาหลายยุคหลายสมัยแล้วก็ตามภาพพจน์นี้ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงเท่าไรนัก การประกอบอาชีพขายบริการทางเพศเป็นอาชีพที่ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพนี้อยู่ในสภาพของความกดดันต่าง ๆ เช่น ไม่สามารถเลือกแขกที่มารับบริการกับตนได้ แยกส่วนใหญ่อยู่ในสภาพมึนเมา และมีความคิดว่าต้องใช้บริการให้คุ้มค่ากับเงินที่เสียไปเป็นต้น หญิงที่ประกอบอาชีพนี้มีความรู้สึกว่าตนเองถูกดูถูกดูแคลนต้องกล้าทำในสิ่งที่ตนทั่วไปไม่ทำหญิงบริการบางส่วนจึงดำเนินชีวิตในลักษณะประชดชีวิตและบางส่วนจำเป็นต้องปรับอารมณ์ความรู้สึกเพื่อให้ทำงานได้ ภาวะเช่นนี้นำไปสู่การใช้สารเสพติดบางประเภทได้ และการให้บริการจนดึกทำให้เกิดความจำเป็นต้องกระตุ้นความสามารถและความทนทานในการทำงานเป็นอย่างมาก นับเป็นอาชีพที่แม้จะเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้แต่ก็มีผลเสียต่อตนเองหลายประการ โดยเฉพาะความรู้สึกต่อตนเองในด้านการเห็นคุณค่าของตนเองอันเป็นลักษณะสำคัญยิ่งของการมีชีวิตที่มีคุณภาพ

ในสังคมไทยพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์มักไม่เป็นที่เปิดเผย และยังมีข้อจำกัดในเรื่องของค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ดังนั้นช่องทางในการแพร่กระจายโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่สำคัญช่องทางหนึ่งก็คือผู้ให้บริการทางเพศถึงแม้ในปัจจุบันการดำเนินการขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับผู้หญิงในประเทศไทยมีหลายหน่วยงาน แต่ส่วนใหญ่หน่วยงานเหล่านี้ไม่ได้ทำงานเฉพาะกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศเพียงอย่างเดียว แต่จะทำงานในด้านปัญหาของผู้หญิงโดยรวมทั้งหมด ซึ่งกลุ่มหญิงบริการทางเพศก็เป็นหญิงกลุ่มหนึ่งที่ด้อยโอกาสและต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อกล่าวถึงสาเหตุของการเข้ามาเป็นหญิงขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ความยากจนและการขาดโอกาสต่าง ๆ สังคมไทยส่วนใหญ่ประณามหญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่มีชื่อเสียงโดยถูกต้อง มีผลให้หญิงบริการทางเพศส่วนมากรู้สึกด้อยและคิดว่าตนเองไม่มีคุณค่า ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้หญิงบริการทางเพศไม่สนใจที่จะดูแลสุขภาพและป้องกันตนให้พ้นจากโรคเอดส์อย่างจริงจัง (สุพร เกิดสว่าง, 2541, หน้า 21) โรเจอร์ส (Rogers, 1988, p. 127) นักจิตวิทยามีความเห็นว่ามีมนุษย์ทุกคนมีพลังผลักดันในตัว

เป็นพลังที่ต้องการเจริญเติบโต จนถึงระดับสูงสุดของเขาในทุก ๆ ด้านพลังนี้มีมาตั้งแต่เกิด แต่เราสามารถช่วยให้เขาได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและพัฒนาตนเองได้ด้วยหลักการของการให้คำปรึกษาโดยติดต่อสนทนากับเขาอย่างเพื่อนให้เกียรติ ยอมรับและฟังความคิดเห็นของเขา การที่จะช่วยให้หญิงบริการทางเพศกลับมารู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง เป็นเรื่องที่ต้องเป็นไปได้ และการที่ผู้หญิงที่เคยมีอาชีพบริการทางเพศจะกลับมามี ครอบครัวที่ดี มีอาชีพที่ประสบผลสำเร็จมีใช้เรื่องเพื่อฝัน จากการศึกษาของสุพร เกิดสว่าง (2541, หน้า 25-30) พบว่ากลุ่มหญิงขายบริการทางเพศยังไม่ตระหนักในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยยังมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และเนื่องจากหญิงบริการทางเพศต้องห่างไกลบ้านและไปมีอาชีพขายบริการทางเพศยังต่างถิ่นมีการเปลี่ยนที่ทำงานบ่อย ๆ พบเพื่อนร่วมงานใหม่ มีการแก่งแย่ง ทำให้หญิงบริการทางเพศรู้สึกเหงา ว่าเหว่ ข่มขู่ส่งผลให้อัตมโนทัศน์ของตนเองต่ำลง อีกทั้งต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน ทำให้ต้องเกิดการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงแบบแผนในการดำเนินชีวิต จนเกิดเป็นความเครียด ซึ่งจะนำไปสู่ความวิตกกังวล อารมณ์ไม่มั่นคงมีผลกระทบต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้หญิงบริการทางเพศ เกิดความรู้สึกเหงา ว่าเหว่ จิตใจเฉื่อยชา เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ หากความรู้สึกเหล่านี้สะสมอยู่ยาวนานวันโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกเหล่านี้จะเป็นมาร้ายต่อชีวิตหญิงบริการทางเพศ ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต เบื่อหน่ายชีวิต ขาดกำลังใจที่จะดูแลตนเอง มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ

ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำที่เกิดขึ้นในหญิงบริการทางเพศเป็นสิ่งปกติ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทั้งตัวผู้ให้บริการทางเพศและผู้รับบริการทางเพศ และหญิงบริการเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์อันเลวร้ายและรุนแรง เป็นสิ่งทำลายความภูมิใจของเขา ทำให้รู้สึกแตกสลายถูกทดแทนด้วยการเกลียดตัวเอง ความสับสน ซึ่งจะผลักดันความรู้สึกข้างในของพวกเขา ให้ต่ำลงจนรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงสมควรที่หญิงบริการเหล่านี้จะได้รับการเสริมทักษะ เพื่อมองเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อจะได้มีบุคลิกภาพมองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกปลอดภัย สามารถรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และประสบความสำเร็จในการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมได้ดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้มีความคิดริเริ่มในการทำงานและไม่สร้างความสำเร็จในชีวิตมุ่งหวังอนาคตที่ดี

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยมต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศ

## ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษานี้เพื่อนำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวินนิคอตต์ช่วยให้หญิงบริการทางเพศเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น เพื่อจะเป็นการช่วยให้หญิงบริการทางเพศมีความมั่นใจและพัฒนาทักษะที่จะช่วยเหลือตนเอง มีความวิตกกังวลน้อยลง มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี สามารถเรียนรู้และวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ผ่านมาและคิดว่าตนเองยังมีคุณค่าต่อสังคมและอาจหาทางไปประกอบอาชีพอื่นต่อไปหรือมีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

## สมมติฐานของการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง
2. หญิงบริการที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวินนิคอตต์มีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าหญิงบริการกลุ่มควบคุม
3. หญิงบริการที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวินนิคอตต์ มีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะติดตามผลสูงกว่าหญิงบริการกลุ่มควบคุม
4. หญิงบริการที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวินนิคอตต์มีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง
5. หญิงบริการที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวินนิคอตต์ มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
6. หญิงบริการที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวินนิคอตต์มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกับระยะหลังการทดลอง

## ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงทดลองเพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวินนิคอตต์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร เป็นหญิงบริการทางเพศที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จากกลุ่มประชากรดังนี้

1.2.1 ให้หญิงบริการทางเพศที่มารับบริการคลินิกกามโรค โรงพยาบาล ศรีสะเกษทำแบบสอบถามวัดคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเลือกผู้ที่มีคะแนนระหว่าง 15-30 คะแนน โดยเรียงลำดับจากผู้ที่มีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากน้อยที่สุดขึ้นไป ตามลำดับ สอบถามความสมัครใจ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายมา 12 คน แล้วจึงสุ่มตัวอย่างอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน ได้แก่

1.2.1.1 กลุ่มควบคุม คือกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการให้คำปรึกษาแนะนำ ตามปกติที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือพยาบาลทำการให้คำแนะนำปรึกษาทั่วไป

1.2.1.2 กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการ ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม

## 2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น มี 2 ตัว ได้แก่

2.1.1 วิธีการให้คำปรึกษา แบ่งเป็น

2.1.1.1 เทคนิควิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม

2.1.1.2 วิธีการให้คำปรึกษาแบบปกติที่ผู้รับผิดชอบดูแลกลุ่มหญิงขายบริการ ทางเพศใช้ทั่วไป

2.1.2 ระยะเวลาการทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ

2.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

2.1.2.2 ระยะหลังทดลอง

2.1.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง

## นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หญิงบริการทางเพศ หมายถึง หญิงที่ให้บริการทางเพศกับชายที่มารับบริการ โดยมี สินจ้างเป็นค่าตอบแทน

2. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ทศนคติหรือความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเอง มีความพึงพอใจในตนเอง ยอมรับและนับถือว่าตนเองมีคุณค่ามีความสำคัญ สามารถกระทำ สิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ รวมทั้งการได้รับความยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

3. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยม (Existential Group Counseling) หมายถึง วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือบุคคลเป็นกลุ่มประมาณ 6-8 คน โดยมีจุดมุ่งหมาย

เพื่อให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะศักยภาพของตนเองทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง วางแผนจัดการและเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างอิสระและมีคุณค่า มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต รับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตของตน ยอมรับตนเอง พร้อมทั้งอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษาที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น เปิดเผย มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษาเป็นขั้นสร้างสัมพันธภาพ บรรยากาศของการเริ่มต้นเป็นแบบอบอุ่นและเป็นกันเอง

3.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา จะดำเนินไปบนพื้นฐานของแนวความคิดแบบกวนิยม โดยเน้นการรับรู้ในปัจจุบัน (Here and Now) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษา

3.2.2 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกของตนเอง

3.2.3 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่ แสวงหาเป้าหมายในชีวิต

3.2.4 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และให้เสรีภาพของตนเองอย่างเต็มที่

3.2.5 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีคุณค่าต่อตน

3.2.6 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือกและต่อการกระทำของตนเอง

3.2.7 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นที่จะนำตนเองสู่จุดมุ่งหมายที่ตนเลือก

3.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทบทวนสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาได้จากการให้คำปรึกษาหรือไม่ และผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ข้อมูลย้อนกลับเพิ่ม ภายใต้แนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมโดยหาความหมายของชีวิตเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ประโยชน์จากกระบวนการให้คำปรึกษามากที่สุด

4. วิธีการให้คำปรึกษาแบบปกติ หมายถึง การให้หึงบริการทางเพศดำรงชีวิต หรือกิจกรรมตามปกติของตนเอง ที่ผู้รับผิดชอบ ดูแลกลุ่มหึงขายบริการทางเพศใช้ทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การให้คำด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การปฏิบัติตัว การรับบริการด้านสุขภาพ